

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 12.11.1991 г.

Конституционният съд в състав:

Председател:	Асен Манов	Младен Данаилов
Членове:	Милчо Костов	Цанко Хаджистойчев
	Нено Неновски	Николай Павлов
	Иван Първанов	Теодор Чипев
	Милена Жабинска	Любен Корнезов
	Пенчо Пенев	Александър Арабаджиев

в закрито заседание, проведено на 8 ноември 1991 г., разгледа докладваното от съдията Александър Арабаджиев конст. дело № 1/1991 г.

Производството по делото е образувано въз основа на искане, направено от група народни представители от състава на Седмото Велико Народно събрание. Искането съдържа две части:

а) да се даде задължително тълкуване на разпоредбите на чл. 4, 5, 11, ал. 4 и 44, ал. 2 от Конституцията на Република България;

б) Конституционният съд да се произнесе по конституционността на Движението за права и свободи.

По силата на правомощието си по чл. 18, ал. 1 и 2 от Закона за Конституционния съд (ЗКС) председателят на Конституционния съд с разпореждане от 10 октомври 1991 г. е образувал

делото и е постановил уведомяването на Движението за права и свободи (ДПС) за това, като е определил и срок (14-дневен) за предоставяне на писмено становище и доказателства. В определения срок е постъпило писмено становище от ДПС, в което са развити съображения по допустимостта на искането и във връзка с неговата основателност.

Междувременно по делото е постъпило и ново искане, направено от 53 народни представители от състава на Народното събрание, избран на 13 октомври 1991 г. То е обозначено като "Допълнителна молба", в която е заявено, че подписалите я се присъединяват към първоначалното искане. Същевременно допълнителната молба съдържа и две нови искания:

а) Конституционният съд да обяви за неконституционна разпоредбата на § 6 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за политическите партии (ЗПП);

б) Конституционният съд да се произнесе по статута на депутатите, избрани с листата на ДПС.

Конституционният съд намира, че преди да пристъпи към разглеждане на въпроса за допустимостта на всяко искане поотделно при условията на чл. 19, ал. 1 ЗКС - от гледище на оправомощеност на направилите искания да упражнят инициатива съгласно чл. 150, ал. 1 от Конституцията и с оглед на компетентността на Конституционния съд да разгледа направените искания, необходимо е да се извърши проверка на двете искания на плоскостта на съответствието им с определени изисквания за форма и съдържание. Основания за такава проверка се съдържат в разпоредбата на чл. 17, ал. 1 ЗКС, която определя формата и съдържанието

на искането, водещо до възникването на конституционно-правното процесуално отношение. За нейното извършване не съставлява пречка факта, че делото е образувано, тъй като съдържанието ѝ не е обхванато от действията на председателя на Конституционния съд по чл. 18 ЗКС, а, от друга страна, тя не е и част от дейността на Конституционния съд във фазата, в която се разрешава въпросът за допустимостта на постъпилото искане. За да се развие тази фаза, е нужно съответното искане да отговаря на определени условия, т.е. да е редовно, и тъй като преценката за редовност е предпоставка за последващите действия на Конституционния съд и на останалите участници в конституционноправното процесуално отношение, тя трябва да ги предхожда. На последно място, в конкретния случай тази преценка се налага и за да бъдат определени съотношението и редът за разглеждане на двете искания. Освен това, редовността на искането (исканията) е и условие, което осигурява на ДПС - заинтересуван участник в конкретното конституционноправно процесуално отношение, възможност да формира и изрази становище, съответстващо на мотивирано искане и с оглед на доказателства, посочени, за да го обосноват.

В рамките на тази проверка Конституционният съд констатира, че и двете искания се отклоняват от споменатите изисквания и съдържат недостатъци, които подлежат на отстраняване. Нередовността засяга и същността на исканията, обстоятелствата, които ги обосновават (респективно, на които те се основават), т.е. предмета на конституционноправното процесуално отношение като цяло, и доказателствата, които подателите е необходимо да посочат (по своя преценка).

1. Според първата част на първоначалното искане, а това се поддържа и в допълнителната молба, Конституционният съд е сезиран, за да упражни правомощието си по чл. 149, ал. 1, т. 1 от Конституцията, респективно по чл. 12, т. 1 ЗКС, като даде задължително тълкуване на конкретно посочени конституционни текстове. В искането са възпроизведени обстоятелствата по регистрирането на ДПС по реда на параграф 3 (сега параграф 6) от Преходните и Заключителни разпоредби на ЗПП, регистрирането му от ЦИК за участие в изборите за народни представители, общински съветници и кметове, насрочени (и междувременно проведени) на 13 октомври 1991 г. и по разглеждането от Върховния съд на жалба срещу решението на ЦИК съгласно чл. 34, ал. 2 ЗИНПОСК. От тези обстоятелства може да се заключи, че с искането, регистрирано (заведено) в Конституционния съд на 8 октомври 1991 г., се оспорва участието на ДПС в изборите от 13 октомври 1991 г. Не е изтъкнато обаче от какво се поражда основанието Конституционният съд да упражни правомощието си по чл. 149, ал. 1, т. 1 от Конституцията и чл. 12, т. 1 ЗКС. В този смисъл искането не е мотивирано с твърдения и съображения, които излагат противоречия във влягания в дадени конституционни текстове смисъл или противоречия при тяхното прилагане. Доводи за неясноти относно смисъла и съдържанието на съответните текстове и в двете искания не са направени, така че не е видно каква е нуждата от тяхното тълкуване. Необходимо е, следователно, на подателите на двете искания да се дадат указания да изтъкнат основанията, които обуславят необходимостта от исканото тълкуване, като очертаят спорния смисъл, вляган в посочените от тях разпоредби и смисъла, от които те (подателите на исканията) изхождат. От това, че

е възможно ЦИК и ВС да са приложили неправилно тези разпоредби или са основали решенията си на неправилно тяхно тълкуване, не произтича само по себе си основание за даване на тълкувание.

2. Втората част от първоначалното искане е изцяло немотивирана. Повдигайки "спор" относно конституционността на ДПС (чл. 149, ал. 1, т. 5 от Конституцията, респ. чл. 12, т. 5 ЗКС), подателите на първото искане не са изложили в него нито своето становище по този въпрос (т.е. дали ДПС е конституционно или не), нито доказателствата, които подкрепят едно или друго твърдение. Ето защо трябва да им се укаже да формулират същността на това искане и да посочат доказателствата, които го обосновават.

В допълнителната молба е включено и твърдение за наличието на доказателства, че ДПС е изградено на етническа и верска основа, с което (твърдение) се свързва доводът, че се нарушават разпоредбите на чл. 11, ал. 4 и чл. 44, ал. 2 от Конституцията. Самите доказателства обаче не са посочени, не е предложен и редът за тяхното събиране. Този недостатък на искането също подлежи на отстраняване.

3. В допълнителната молба са направени и две други искания. Второто от тях е за произнасяне относно статута на депутатите, избрани с листата на ДПС. Като такова, т.е. изразено по този начин, то не очертава определен предмет на производството. Не е видно в какво искането се състои, не са изложени и обстоятелствата, на които се основава. Поради това не е възможно да се реши дали отправеният въпрос е от компетентността на Конституционния съд. Това изисква да се дадат указания на подателите да уточнят предмета на искането.

4. По-нататъшното развитие на конституционноправното процесуално отношение изисква участието в него на народните представители, направили двете искания, съответно на двете групи, подали отделните искания. Целесъобразно и препоръчително е това участие да се осъществи чрез представител на всяка от групите. Ето защо е необходимо да им бъдат дадени указания да определят по един (или няколко) представител, чрез когото да се извършват процесуалните действия и чрез когото да се връчват уведомленията и другите книжа в хода на производството.

По тези съображения Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И:

1.

а) Дава указания на групата от 93 народни представители от състава на Седмото Велико Народно събрание да посочат основанията, с оглед на които се иска Конституционният съд да даде задължително тълкуване на разпоредбите на чл. 4, 5, 11, ал. 4 и 44, ал. 2 от Конституцията и какъв е смисълът, който според подалите искането трябва да бъде вложен в тези разпоредби.

б) Дава указания на същата група да определи съдържанието на искането относно конституционността на ДПС, като посочи мотиви към това искане и доказателства, които го подкрепят.

2.

а) Дава същите указания на групата от 53 народни представители, подали допълнителна молба по делото, с която се присъединяват към първоначалното искане.

б) Дава указания на тази група да уточни предмета на искането за произнасяне относно статута на народните представители, избрани с листата на ДПС.

3. Дава указания на подалите двете искания да определят представители, чрез които да участвуват в производството, образувано въз основа на тези искания.

4. Определението да се съобщи на направилите исканията чрез народните представители Велко Вълканов (на първата група) и Мариана Христова (на втората група). На същите да се връчат преписи от определението.

5. Определя 14-дневен срок за изпълнение на дадените указания.

След изтичането на срока делото да се насрочи в закрито съдебно заседание, с оглед на по-нататъшния му ход.

Председател:

(Асен Манов)

(Младен Данаилов)

Членове:

(Милчо Костов)

(Цанко Хаджистойчев)

(Нено Неновски)

(Николай Павлов)

(Иван Първанов)

(Теодор Чипев)

(Милена Мабинска)

(Любен Корнезов)

(Пенчо Пенев)

(Александър Арабаджиев)